

Ægtefælle loven

med kommentarer

ANNE LOUISE BORMANN

JOHAN HARTMANN STÆGER

IB HOUNSGAARD TRABJERG

2019

III KARNOV
GROUP

Anne Louise Bormann, Johan Hartmann Stæger og Ib Hounsgaard Trabjerg

Ægtefælleloven med kommentarer

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2019

ISBN 978-87-619-4107-7

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Alle rettigheder forbeholdes.

Indhold

Forord 9

Forkortelser 13

Ægtefælleloven 15

Afsnit I. Almindelige bestemmelser om ægtefællers økonomiske forhold 31

Kapitel 1. Råderet, aftaler mellem ægtefæller, hæftelse for gæld, forsørgelsespligt og formuedeling 33

§1. 33

§2. 50

§3. 59

§4. 62

§5. 72

Kapitel 2. Dispositioner over familiens helårsbolig 77

§6. 77

§7. 86

§8. 89

§9. 93

Kapitel 3. Gaver til og aftaler med tredjemand 95

§10. 95

§11. 99

Afsnit II. Særeje og forhåndsftaler om formuedelingen 101

Kapitel 4. Aftaler om særeje 115

§12. 115

§13. 131

§14. 134

Kapitel 5. Forhåndsftaler om formuedelingen 137

§15. 137

- § 16. 142
- § 17. 144
- § 18. 146

Kapitel 6. Ægtepagter 153

- § 19. 154
- § 20. 155
- § 21. 162
- § 22. 163

Kapitel 7. Arveladers og gavegivers bestemmelser om særeje 165

- § 23. 165

Kapitel 8. Almindelige bestemmelser for særeje 177

- § 24. 177
- § 25. 193

Afsnit III. Formuedeling ved separation og skilsmisse 199

Kapitel 9. Formuedelingen 201

- § 26. 201
- § 27. 205
- § 28. 213
- § 29. 218
- § 30. 226
- § 31. 228
- § 32. 231
- § 33. 235

Kapitel 10. Aktiver, der ikke indgår i formuedelingen 245

- § 34. 245
- § 35. 260
- § 36. 263
- § 37. 271

Kapitel 11. Regulerings- og misbrugskrav 275

- § 38. 277
- § 39. 293
- § 40. 296

Kapitel 12. Kompensationskrav i særlige situationer 305

- § 41. 307
- § 42. 312
- § 43. 317

Kapitel 13. Pensionskompensation 319

- § 44. 321
- § 45. 330
- § 46. 340
- § 47. 342

Kapitel 14. Udtagelse af aktiver 345

- § 48. 347
- § 49. 356
- § 50. 358

Afsnit IV. Formuedeling ved en ægtefælles død 359

Kapitel 15. Formuedelingen 361

- § 51. 364
- § 52. 381
- § 53. 387
- § 54. 394
- § 55. 397

Afsnit V. Ægtefællebidrag og Familieretshusets sagsbehandling 399

Kapitel 16. Ægtefællebidrag 401

- § 56. 401
- § 57. 406
- § 58. 409

Kapitel 17. Familieretshusets sagsbehandling og domstolsprøvelse m.v. 411

- § 59. 411
- § 60. 415
- § 60 a. 416
- § 61. 418

Afsnit VI. Internationale forhold 421

Kapitel 18. Forholdet til fremmed ret 423

- § 62. 431
- § 63. 434
- § 64. 436
- § 65. 442
- § 66. 447
- § 67. 450
- § 68. 452
- § 69. 454
- § 70. 457
- § 71. 459

Afsnit VII. Ikrafttræden, overgangsregler og territorial anvendelse 461

Kapitel 19. Ikrafttræden m.v. 463

- § 72. 463

Kapitel 20. Overgangsregler 467

- § 73. 467
- § 74. 468
- § 75. 469
- § 76. 470
- § 77. 475
- § 78. 480
- § 79. 481
- § 80. 484
- § 81. 485
- § 82. 489
- § 83. 495

Kapitel 21. Territorial anvendelse 497

- § 84. 497

Domsregister 499

Stikordsregister 505

Forord

Lov om ægtefællers økonomiske forhold, lov nr. 548 af 30. maj 2017, trådte i kraft den 1. januar 2018 og erstatter lov om ægteskabets retsvirkninger fra 1925. Loven, som har fået kaldenavnet ægtefælleloven, bygger på Retsvirkningslovsudvalgets bet. 1552/2015 om ægtefællers økonomiske forhold.

Loven blev ændret ved lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændringer som følge af Familieretshuset, hvor de beføjelser, som tidligere tilkom Statsforvaltningen, nu er overført til Familieretshuset.

Ved ægtefælleloven er der sket en række ændringer af den hidtidige terminologi. Den væsentligste ændring er indførelsen af begrebet delingsformue, som er den nye betegnelse for fælleseje. Vi har i denne fremstilling konsekvent anvendt betegnelsen delingsformue også i referater af ældre afgørelser, hvor betegnelsen fælleseje er anvendt. Endvidere betegnes de tidligere vederlagskrav efter retsvirkningslovens § 23, nu henholdsvis reguleringskrav (ægtefællelovens § 38 og § 39 om overførsler mellem delingsformue og særeje m.v.) og misbrugskrav (§ 40 om misbrug).

Ægtefælleloven viderefører i vidt omfang gældende ret. Ægtefællerne har fortsat gensidig forsørgelsespligt. Der gælder særråden og særhæften. Den legale formueordning er fortsat delingsformue (tidligere fælleseje), således at ægtefæller kun har særeje, hvis de aftaler det ved ægtepagt, eller hvis det er bestemt af gavegiver eller arvelader. Det er fortsat en gyldighedsbetingelse for ægtepagter, at de tinglyses, og der kan fortsat ved ægtepagt kun aftales de formueordninger, som har udtrykkelig hjemmel i loven. Reglerne om ægtefællernes pensioner, som blev revideret ved lov nr. 483 af 7. juni 2006, er videreført uændret ved ægtefælleloven. Den nye lov adskiller sig fra retsvirkningsloven navnlig på følgende punkter:

- Der er i lovens kapitel 4 sket en præcisering af, hvilke aftaler om særeje der gyldigt kan indgås. Der er i den forbindelse indført adgang til at aftale sumsæreje og sumdeling
- Kravet om ægtepagt ved gaver mellem ægtefæller er ophævet
- Der er indført nye regler i § 24 om sammenblanding af delingsformue og særeje

- Der er i § 29 indført legale regler om, hvordan gæld skal fordeles mellem delingsformue og særeje m.v., og der er i § 18 indført adgang til at indgå aftaler om fordeling af gæld
- Der er i lovens kapitel 18 indført regler om forholdet til fremmed ret, herunder en adgang for ægtefæller til at indgå lovvalgsaftaler

Loven afviger fra betænkningen på en række punkter, hvilket kan give anledning til fortolkningstvivil. Det gælder bl.a. reglerne om sammenblanding af særeje og delingsformue, hvor reglerne i ægtefælleloven ikke svarer til de forslag, som blev fremsat af Retsvirkningslovsudvalgets flertal og mindretal, og som heller ikke svarer til hidtil gældende ret. En række tvivlsspørgsmål, som disse regler rejser, er derfor ikke behandlet i betænkningen og heller ikke i bemærkningerne til lovforslaget. Diskussionen i den juridiske teori om det såkaldte anpartssæreje, som stammer fra gennemførelsen af særejereformen i 1990, blev først afsluttet med Højesterets dom af 3. november 2016 (UfR 2017.462/2 H). Man kan frygte, at det vil tage lige så lang tid i retspraksis at afklare de tvivlsspørgsmål, som de nye regler rejser. Vi har i denne kommentar givet vores bidrag til forståelse af reglerne.

En række bestemmelser i loven svarer til bestemmelser i betænkningens lovudkast, men er formuleret anderledes. Det fremgår ofte ikke af bemærkningerne til lovforslaget, om der herved er tilsigtet en realitetsændring og i givet fald begrundelsen herfor. Også på disse punkter kan der være tvivl om den rette fortolkning. På enkelte punkter har den ændrede formulering efter sin ordlyd konsekvenser, som næppe kan være tilsigtet af lovgiver. Det gælder navnlig § 51 om deling af ægtefællernes formue ved død. Vi har derfor i bestræbelserne på at nå frem til en fortolkning af reglerne, der er forenelig med navnlig arvelovens regler om uskiftet bo, tilladt os at bevæge os lidt længere væk fra en streng ordlydsfortolkning, end vi normalt ville gøre i en lovkommentar. Begrundelsen herfor har vi nærmere redegjort for i kommentaren til de enkelte bestemmelser.

Redaktionen er afsluttet med udgangen af april 2019, og materiale fremkommet efter dette tidspunkt er kun i begrænset omfang blevet inddraget.

Kommentarerne til §§ 1-11, 26, 34-35, 44-47 og 56-61 er udarbejdet af Ib Hounsgaard Trabjerg, til §§ 12-25, 29-33, 36-40 og 72-84 af Anne Louise Bormann og til §§ 27-28, 41-43, 48-55 og 62-71 af Johan Hartmann Stæger. Forfatterne står solidarisk bag de fremsatte opfattelser.

Vi takker advokat Anne Broksø, som har gennemlæst manuskriptet og givet konstruktiv kritik.

København, april 2019

Anne Louise Bormann
Johan Hartmann Stæger
Ib Hounsgaard Trabjerg

Bogen indeholder en kommentar til ægtefælleloven, der trådte i kraft den 1. januar 2018, og som afløste lov om ægteskabets retsvirkninger, der på væsentlige punkter stammede fra 1925. Bogen indeholder en gennemgang af de mange nydannelser i ægtefælleloven. Der redegøres endvidere for, i hvilket omfang praksis mv. efter de hidtidige regler fortsat har relevans.

Anne Louise Bormann er dommer i Højesteret og var formand for Retsvirkningslovsudvalget, hvis betænkning loven bygger på.

Johan Hartmann Stæger er advokat.

Ib Hounsgaard Trabjerg er landsdommer i Østre Landsret.

